

ἄνδρα μοι ἔννεπε, μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μάλα πολλά
πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσεν:
πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω,
πολλὰ δ' ὃ γ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὄντα κατὰ θυμόν,
5 ἀρνύμενος ἣν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἐταίρων.
ἄλλ' οὐδ' ὧς ἐτάρους ἐρρύσατο, ἰέμενός περ:
αὐτῶν γὰρ σφετέρησιν ἀτασθαλίησιν ὄλοντο,
νήπιοι, οἳ κατὰ βούς Ὑπερίονος Ἥελίοιο
ἦσθιον: αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ.
10 τῶν ἀμόθεν γε, θεά, θύγατερ Διός, εἰπέ καὶ ἡμῖν.

ἐνθ' ἄλλοι μὲν πάντες, ὅσοι φύγον αἰπὺν ὄλεθρον,
οἴκοι ἔσαν, πόλεμόν τε πεφευγότες ἠδὲ θάλασσαν:
τὸν δ' οἶον νόστου κεχρημένον ἠδὲ γυναικὸς
νύμφη πότνι' ἔρυκε Καλυψὼ δῖα θεάων
15 ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι, λιλαιομένη πόσιν εἶναι.
ἄλλ' ὅτε δὴ ἔτος ἦλθε περιπλομένων ἐνιαυτῶν,
τῷ οἱ ἐπεκλώσαντο θεοὶ οἰκόνδε νέεσθαι
εἰς Ἴθάκην, οὐδ' ἐνθα πεφυγμένος ἦεν ἀέθλων
καὶ μετὰ οἴσι φίλοισι. θεοὶ δ' ἐλέαιρον ἅπαντες
20 νόσφι Ποσειδάωνος: ὁ δ' ἀσπερχὲς μενέαινε
ἀντιθέῳ Ὀδυσῆι πάρος ἦν γαῖαν ἰκέσθαι.

ἄλλ' ὁ μὲν Αἰθίοπας μετεκίαθε τηλόθ' ἐόντας,
Αἰθίοπας τοὶ διχθὰ δεδαΐαται, ἔσχατοι ἀνδρῶν,
οἳ μὲν δυσσομένου Ὑπερίονος οἳ δ' ἀνιόντος,
25 ἀντιῶν ταύρων τε καὶ ἀρνειῶν ἑκατόμβης.
ἐνθ' ὃ γ' ἐτέρπετο δαιτὶ παρήμενος: οἳ δὲ δὴ ἄλλοι
Ζηνὸς ἐνὶ μεγάροισιν Ὀλυμπίου ἀθροοὶ ἦσαν.
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε πατήρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε:
μνήσατο γὰρ κατὰ θυμόν ἀμύμονος Αἰγίσθοιο,
30 τὸν ῥ' Ἀγαμεμνονίδης τηλεκλυτὸς ἔκταν' Ὀρέστης:
τοῦ ὃ γ' ἐπιμνησθεὶς ἔπε' ἀθανάτοισι μετηΐδα:

ὦ πόποι, οἶον δὴ νῦν θεοὺς βροτοὶ αἰτιώωνται:
ἔξ ἡμέων γὰρ φασὶ κάκ' ἔμμεναι, οἳ δὲ καὶ αὐτοὶ
σφῆσιν ἀτασθαλίησιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν,
35 ὧς καὶ νῦν Αἰγίσθος ὑπὲρ μόρον Ἄτρεΐδαο
γῆμ' ἄλοχον μνηστήν, τὸν δ' ἔκτανε νοστήσαντα,
εἰδὼς αἰπὺν ὄλεθρον, ἐπεὶ πρό οἱ εἶπομεν ἡμεῖς,
Ἑρμείαν πέμψαντες, εὐσκοπον ἀργεῖφόντην,
μήτ' αὐτὸν κτείνειν μήτε μνάσθαι ἄκοιτιν:
40 ἐκ γὰρ Ὀρέσταιο τίσις ἔσσειται Ἄτρεΐδαο,
ὀππότε' ἀν' ἠβήσῃ τε καὶ ἦς ἰμείρεται αἴης.
ὧς ἔφαθ' Ἑρμείας, ἄλλ' οὐ φρένας Αἰγίσθοιο
πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέων: νῦν δ' ἀθρόα πάντ' ἀπέτισεν.

τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη:
'45 ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,

καὶ λίην κεῖνός γε ἔοικότι κεῖται ὀλέθρῳ:
ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι:
ἀλλά μοι ἀμφ' Ὀδυσῆι δαΐφροσι δαίεται ἦτορ,
δυσμόρῳ, ὃς δὴ δηθὰ φίλων ἄπο πῆματα πάσχει
50νήσῳ ἐν ἀμφιρῦτι, ὅθι τ' ὀμφαλός ἐστι θαλάσσης.
νῆσος δενδρήεσσα, θεὰ δ' ἐν δώματα ναίει,
Ἄτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρονος, ὃς τε θαλάσσης
πάσης βένθεα οἶδεν, ἔχει δέ τε κίονας αὐτὸς
μακράς, αἱ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσιν.
55τοῦ θυγάτηρ δύστηνον ὀδυρόμενον κατερύκει,
αἰεὶ δὲ μαλακοῖσι καὶ αἰμυλίοισι λόγοισιν
θέλγει, ὅπως Ἰθάκης ἐπιλήσεται: αὐτὰρ Ὀδυσσεύς,
ἰέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρόσκοντα νοῆσαι
ἦς γαίης, θανέειν ἰμείρεται. οὐδέ νυ σοὶ περ
60ἐντρέπεται φίλον ἦτορ, Ὀλύμπιε. οὐ νύ τ' Ὀδυσσεὺς
Ἀργείων παρὰ νηυσὶ χαρίζετο ἱερὰ ῥέζων
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ; τί νύ οἱ τόσον ὠδύσαο, Ζεῦ;
,

τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς:
'τέκνον ἐμόν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων.
65πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θεῖοιο λαθοίμην,
ὃς περὶ μὲν νόον ἐστὶ βροτῶν, περὶ δ' ἰρὰ θεοῖσιν
ἀθανάτοισιν ἔδωκε, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν;
ἀλλὰ Ποσειδάων γαίηροχος ἀσκελὲς αἰεὶ
Κύκλωπος κεχόλωται, ὃν ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν,
70ἀντίθεον Πολύφημον, ὃου κράτος ἐστὶ μέγιστον
πᾶσιν Κυκλώπεσσι: Θόωσα δέ μιν τέκε νύμφη,
Φόρκυνος θυγάτηρ ἄλῳς ἀτρυγέτοιο μέδοντος,
ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι Ποσειδάωνι μιγεῖσα.
ἐκ τοῦ δὴ Ὀδυσῆα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
75οὐ τι κατακτείνει, πλάζει δ' ἀπὸ πατρίδος αἴης.
ἀλλ' ἄγεθ', ἡμεῖς οἶδε περιφραζώμεθα πάντες
νόστον, ὅπως ἔλθῃσι: Ποσειδάων δὲ μεθήσει
ὄν χόλον: οὐ μὲν γὰρ τι δυνήσεται ἀντία πάντων
ἀθανάτων ἀέκητι θεῶν ἐριδαινέμεν οἶος.
'80

τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη:
'ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,
εἰ μὲν δὴ νῦν τοῦτο φίλον μακάρεσσι θεοῖσιν,
νοστήσαι Ὀδυσῆα πολύφρονα ὄνδε δόμονδε,
Ἐρμείαν μὲν ἔπειτα διάκτορον ἀργεῖφόντην
85νῆσον ἐς Ὠγυγίην ὀτρύνομεν, ὄφρα τάχιστα
νύμφη εὐπλοκάμῳ εἴπη νημερτέα βουλήν,
νόστον Ὀδυσῆος ταλασίφρονος, ὡς κε νήηται:
αὐτὰρ ἐγὼν Ἰθάκηνδ' ἐσελεύσομαι, ὄφρα οἱ υἱὸν
μᾶλλον ἐποτρύνω καὶ οἱ μένος ἐν φρεσὶ θεῖω,
90εἰς ἀγορῆν καλέσαντα κάρη κομόωντας Ἀχαιοὺς
πᾶσι μνηστήρεσσιν ἀπειπέμεν, οἳ τέ οἱ αἰεὶ
μῆλ' ἀδινὰ σφάζουσι καὶ εἰλίποδας ἔλικας βούς.
πέμψω δ' ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἡμαθόεντα

νόστον πευσόμενον πατρὸς φίλου, ἣν που ἀκούσῃ,
ἦδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχησιν.
'95

ὥς εἰποῦσ' ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
ἀμβρόσια χρύσεια, τὰ μιν φέρον ἡμὲν ἐφ' ὕγρην
ἦδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν ἅμα πνοιῆς ἀνέμοιο:
εἴλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀκαχμένον ὀξεί χαλκῶ,
100βριθὺ μέγα στιβαρόν, τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν
ἠρώων, τοῖσιν τε κοτέσσεται ὀβριμοπάτρη.
βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρῆνων ἀίξασα,
στῆ δ' Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ ἐπὶ προθύροις Ὀδυσῆος,
οὔδοῦ ἐπ' αὐλείου: παλάμη δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος,
105εἰδομένη ξείνῳ, Ταφίων ἠγήτορι Μέντη.
εὗρε δ' ἄρα μνηστήρας ἀγήνορας. οἳ μὲν ἔπειτα
πεσσοῖσι προπάροιθε θυράων θυμὸν ἔτερπον
ἦμενοι ἐν ῥινοῖσι βοῶν, οὓς ἔκτανον αὐτοί:
κήρυκες δ' αὐτοῖσι καὶ ὄτρηροὶ θεράποντες
110οἳ μὲν οἶνον ἔμισγον ἐνὶ κρητῆρσι καὶ ὕδωρ,
οἳ δ' αὐτε σπόγγοισι πολυτρήτοισι τραπέζας
νίζον καὶ πρότιθεν, τοὶ δὲ κρέα πολλὰ दाτεῦντο.

τὴν δὲ πολὺ πρῶτος ἶδε Τηλέμαχος θεοειδῆς,
ἦστο γὰρ ἐν μνηστήρσι φίλον τετιμημένος ἦτορ,
115ὀσόμενος πατέρ' ἐσθλὸν ἐνὶ φρεσίν, εἴ ποθεν ἔλθων
μνηστήρων τῶν μὲν σκέδασιν κατὰ δώματα θεῖη,
τιμὴν δ' αὐτὸς ἔχοι καὶ δώμασιν οἴσιν ἀνάσσοι.
τὰ φρονέων, μνηστήρσι μεθήμενος, εἴσιδ' Ἀθήνην.
βῆ δ' ἰθὺς προθύροιο, νεμεσσήθη δ' ἐνὶ θυμῷ
120ξεῖνον δηθὰ θύρῃσιν ἐφεστάμεν: ἐγγύθι δὲ στάς
χεῖρ' ἔλε δεξιτερὴν καὶ ἐδέξατο χάλκεον ἔγχος,
καὶ μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα:

χαῖρε, ξεῖνε, παρ' ἄμμι φιλήσειαι: αὐτὰρ ἔπειτα
δείπνου πασσάμενος μυθήσειαι ὅττεό σε χρῆ.
'125

ὥς εἰπὼν ἠγεῖθ', ἠ δ' ἔσπετο Παλλὰς Ἀθήνη.
οἳ δ' ὅτε δὴ ῥ' ἔντοσθεν ἔσαν δόμου ὑψηλοῖο,
ἔγχος μὲν ῥ' ἔστησε φέρων πρὸς κίονα μακρὴν
δουροδόκης ἔντοσθεν ἐυξόου, ἔνθα περ ἄλλα
ἔγχε' Ὀδυσσεύς ταλασίφρονος ἴστατο πολλά,
130αὐτὴν δ' ἐς θρόνον εἴσεν ἄγων, ὑπὸ λίτα πετάσσας,
καλὸν δαιδάλεον: ὑπὸ δὲ θρηῆνυς ποσσὶν ἦεν.
παρ' δ' αὐτὸς κλισμὸν θέτο ποικίλον, ἔκτοθεν ἄλλων
μνηστήρων, μὴ ξεῖνος ἀνιθελὶς ὀρυμαγδῶ
δείπνῳ ἀδήσειεν, ὑπερφιάλοισι μετελθῶν,
135ἦδ' ἵνα μιν περὶ πατρὸς ἀποιοχόμενοι ἔροιτο.
χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
καλῇ χρυσεῖῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
νίψασθαι: παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσε τραπέζαν.

σίτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
140εἶδατα πόλλ' ἐπιθειῖσα, χαριζομένη παρεόντων:
δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν ἀείρας
παντοίων, παρὰ δὲ σφι τίθει χρύσεια κύπελλα:
κῆρυξ δ' αὐτοῖσιν θάμ' ἐπώχετο οἰνοχοεύων.

ἐς δ' ἦλθον μνηστήρες ἀγήνορες. οἱ μὲν ἔπειτα
145ἐξείης ἔζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε,
τοῖσι δὲ κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χειῖρας ἔχευαν,
σίτον δὲ δμῳαὶ παρενήνεον ἐν κανέοισιν,
κοῦροι δὲ κρητήρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο.
οἱ δ' ἐπ' ὀνειῖαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χειῖρας ἴαλλον.
150αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο
μνηστήρες, τοῖσιν μὲν ἐνὶ φρεσὶν ἄλλα μεμῆλει,
μολπή τ' ὄρχηστὺς τε: τὰ γὰρ τ' ἀναθήματα δαιτὸς:
κῆρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλέα θῆκεν
Φημίω, ὅς ῥ' ἦειδε παρὰ μνηστήρσιν ἀνάγκη.
155ἦ τοι ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀεΐδειν.

αὐτὰρ Τηλέμαχος προσέφη γλαυκῶπιν Ἀθήνην,
ἄγχι σχῶν κεφαλὴν, ἵνα μὴ πευθοῖαθ' οἱ ἄλλοι:
'Ξεῖνε φίλ', ἦ καὶ μοι νεμεσήσεται ὅττι κεν εἴπω;
τούτοισιν μὲν ταῦτα μέλει, κίθαρις καὶ ἀοιδή,
160ῤεῖ', ἐπεὶ ἀλλότριον βίοτον νήποινον ἔδουσιν,
ἀνέρος, οὗ δὴ που λεύκ' ὄστέα πύθεται ὄμβρω
κείμεν' ἐπ' ἠπειροῦ, ἦ εἰν ἀλὶ κῦμα κυλίνδει.
εἰ κείνόν γ' Ἰθάκηνδε ἰδοῖατο νοστήσαντα,
πάντες κ' ἀρησαῖατ' ἐλαφρότεροι πόδας εἶναι
165ἠφνειότεροι χρυσοῖό τε ἐσθῆτός τε.
νῦν δ' ὁ μὲν ὡς ἀπόλωλε κακὸν μόρον, οὐδέ τις ἡμῖν
θαλπωρῆ, εἴ περ τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
φῆσιν ἐλεύσεσθαι: τοῦ δ' ὄλετο νόστιμον ἡμᾶρ.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον:
170τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες;
ὄπποιός τ' ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο: πῶς δέ σε ναῦται
ἦγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωντο;
οὐ μὲν γὰρ τί σε πεζὸν οἴομαι ἐνθάδ' ἰκέσθαι.
καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' ἐν εἰδῶ,
175ἠὲ νέον μεθέπεις ἦ καὶ πατρῷός ἐσσι
ξεῖνος, ἐπεὶ πολλοὶ ἴσαν ἀνέρες ἡμέτερον δῶ
ἄλλοι, ἐπεὶ καὶ κείνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων.

τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη:
'τοιγὰρ ἐγὼ τοι ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
180Μέντης Ἀγχιάλιο δαΐφρονος εὐχομαι εἶναι
υἱός, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.
νῦν δ' ὦδε ξὺν νηὶ κατήλυθον ἠδ' ἐτάροισιν
πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον ἐπ' ἄλλοθρόους ἀνθρώπους,
ἐς Τεμέσην μετὰ χαλκόν, ἄγω δ' αἴθωνα σίδηρον.
185νηὺς δέ μοι ἦδ' ἔστηκεν ἐπ' ἀγροῦ νόσφι πόλης,
ἐν λιμένι Ρεῖθρῳ ὑπὸ Νηίῳ ὑλήεντι.

Ξεῖνοι δ' ἀλλήλων πατρώιοι εὐχόμεθ' εἶναι
ἔξ ἀρχῆς, εἴ πέρ τε γέροντ' εἶρηαι ἐπελθὼν
Λαέρτην ἦρωα, τὸν οὐκέτι φασὶ πόλινδε
190 ἔρχεσθ', ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐπ' ἀγροῦ πῆματα πάσχειν
γρηὶ σὺν ἀμφιπόλῳ, ἢ οἱ βρωσὶν τε πόσιν τε
παρτιθεῖ, εὐτ' ἄν μιν κάματος κατὰ γυῖα λάβησιν
ἐρπύζοντ' ἀνὰ γουνὸν ἀλωῆς οἶνοπέδοιο.
νῦν δ' ἦλθον: δὴ γὰρ μιν ἔφαντ' ἐπιδήμιον εἶναι,
195 οὐδ' οὐκ ἀλλὰ νυ τὸν γε θεοὶ βλάπτουσι κελεύθου.
οὐ γὰρ πῶ τέθνηκεν ἐπὶ χθονὶ Δίος Ὀδυσσεύς,
ἀλλ' ἔτι που ζωὸς κατερύκεται εὐρέϊ πόντῳ
νῆσω ἐν ἀμφιρῦτῃ, χαλεποὶ δέ μιν ἄνδρες ἔχουσιν
ἄγριοι, οἳ που κείνον ἐρυκανόωσ' ἀέκοντα.
200 αὐτὰρ νῦν τοι ἐγὼ μαντεύσομαι, ὥς ἐνὶ θυμῷ
ἀθάνατοι βάλλουσι καὶ ὥς τελέεσθαι οἴω,
οὔτε τι μάντις ἐὼν οὔτ' οἰωνῶν σάφα εἰδώς.
οὐ τοι ἔτι δηρὸν γε φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης
ἔσσεται, οὐδ' εἴ πέρ τε σιδήρεα δέσματ' ἔχησιν:
205 φράσεται ὥς κε νέηται, ἐπεὶ πολυμήχανός ἐστιν.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
εἰ δὴ ἐξ αὐτοῦ τόσος πάϊς εἰς Ὀδυσῆος.
αἰνῶς μὲν κεφαλὴν τε καὶ ὄμματα καλὰ ἔοικας
κείνῳ, ἐπεὶ θαμὰ τοῖον ἐμισγόμεθ' ἀλλήλοισιν,
210 πρὶν γε τὸν ἐς Τροίην ἀναβήμεναι, ἔνθα περ ἄλλοι
Ἀργείων οἳ ἄριστοι ἔβαν κοίλης ἐνὶ νηυσίν:
ἐκ τοῦ δ' οὔτ' Ὀδυσῆα ἐγὼν ἴδον οὔτ' ἔμ' ἐκείνος.

τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΰδα:
'τοιγὰρ ἐγὼ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
215 μῆτηρ μὲν τέ μέ φησι τοῦ ἔμμεναι, αὐτὰρ ἐγὼ γε
οὐκ οἶδ': οὐ γὰρ πῶ τις ἐὼν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.
ὥς δὴ ἐγὼ γ' ὄφελον μάκαρός νύ τευ ἔμμεναι υἱὸς
ἀνέρος, ὃν κτεάτεσσιν ἐοῖς ἐπι γῆρας ἔτετμε.
νῦν δ' ὅς ἀποτμότατος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων,
220 τοῦ μ' ἔκ φασι γενέσθαι, ἐπεὶ σύ με τοῦτ' ἐρεεῖνεις.

τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη:
'οὐ μὲν τοι γενεὴν γε θεοὶ νώνυμνον ὀπίσσω
θῆκαν, ἐπεὶ σέ γε τοῖον ἐγείνατο Πηνελόπεια.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον:
225 τίς δαίς, τίς δὲ ὄμιλος ὄδ' ἔπλετο; τίπτε δέ σε χρεώ;
εἰλαπίνῃ ἢ γάμος; ἐπεὶ οὐκ ἔρwanος τάδε γ' ἐστίν:
ὥς τέ μοι ὑβρίζοντες ὑπερφιάλως δοκέουσι
δαίνυσθαι κατὰ δῶμα. νεμεσῆσαιτό κεν ἀνῆρ
αἴσχεα πόλλ' ὀρόων, ὅς τις πινυτός γε μετέλθοι.
'230

τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΰδα:
'ξεῖν', ἐπεὶ ἄρ δὴ ταῦτά μ' ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾶς,
μέλλεν μὲν ποτε οἶκος ὄδ' ἀφνειὸς καὶ ἀμύμων

ἔμμεναι, ὄφρ' ἔτι κείνος ἀνὴρ ἐπιδήμιος ἦεν:
νῦν δ' ἐτέρως ἐβόλοντο θεοὶ κακὰ μητιώωντες,
235οἱ κείνον μὲν ἄιστον ἐποίησαν περὶ πάντων
ἀνθρώπων, ἐπεὶ οὐ κε θανόντι περ ᾧδ' ἀκαχοίμην,
εἰ μετὰ οἷς ἐτάροισι δάμη Τρώων ἐνὶ δήμῳ,
ἢ ἐφίλων ἐν χερσίν, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσεν.
τῷ κέν οἱ τύμβον μὲν ἐποίησαν Παναχαιοί,
240ἢ δέ κε καὶ ᾧ παιδὶ μέγα κλέος ἦρατ' ὀπίσσω.
νῦν δέ μιν ἀκλειῶς ἄρπυιαι ἀνηρεΐψαντο:
οἴχετ' ἄιστος ἄπυστος, ἐμοὶ δ' ὀδύνας τε γόους τε
κάλλιπεν. οὐδέ τι κείνον ὀδυρόμενος στεναχίζω
οἶον, ἐπεὶ νῦ μοι ἄλλα θεοὶ κακὰ κήδε' ἔτευξαν.
245ὅσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,
Δουλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,
ἢ δ' ὅσοι κραναὴν Ἰθάκην κάτα κοιρανέουσιν,
τόσοι μητέρ' ἐμὴν μνῶνται, τρύχουσι δὲ οἶκον.
ἢ δ' οὔτ' ἀρνεῖται στυγερόν γάμον οὔτε τελευτήν
250ποιῆσαι δύναται: τοὶ δὲ φθινύθουσιν ἔδοντες
οἶκον ἐμόν: τάχα δὴ με διαρραίσουσι καὶ αὐτόν.

τὸν δ' ἐπαλαστήσασα προσηύδα Παλλὰς Ἀθήνη:
ᾧ πόποι, ἦ δὴ πολλὸν ἀποιχομένου Ὀδυσῆος
δεύη, ὃ κε μνηστήρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφείη.
255εἰ γὰρ νῦν ἐλθὼν δόμου ἐν πρώτῃσι θύρῃσι
σταίη, ἔχων πήληκα καὶ ἀσπίδα καὶ δύο δοῦρε,
τοῖος ἐὼν οἶόν μιν ἐγὼ τὰ πρῶτ' ἐνόησα
οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ πίνοντά τε τερπόμενόν τε,
260ἔξ Ἐφύρης ἀνιόντα παρ' Ἴλου Μερμερίδαο—
ᾧχετο γὰρ καὶ κείσε θεῆς ἐπὶ νηὸς Ὀδυσσεὺς
φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενος, ὄφρα οἱ εἴη
ιοὺς χρίεσθαι χαλκήρεας: ἀλλ' ὁ μὲν οὐ οἱ
δῶκεν, ἐπεὶ ῥα θεοὺς νεμεσίζετο αἰὲν ἐόντας,
265ἀλλὰ πατήρ οἱ δῶκεν ἐμός: φιλέεσκε γὰρ αἰνῶς—
τοῖος ἐὼν μνηστήρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς:
πάντες κ' ὠκύμοροί τε γενοίατο πικρόγαμοί τε.
ἀλλ' ἦ τοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κείται,
ἢ κεν νοστήσας ἀποτίσεται, ἦε καὶ οὐκί,
οἷσιν ἐνὶ μεγάροισι: σὲ δὲ φράζεσθαι ἄνωγα,
270ὅπως κε μνηστήρας ἀπώσεται ἐκ μεγάροιο.
εἰ δ' ἄγε νῦν ξυνίει καὶ ἐμῶν ἐμπάζεο μύθων:
αὔριον εἰς ἀγορὴν καλέσας ἦρωας Ἀχαιοὺς
μῦθον πέφραδε πᾶσι, θεοὶ δ' ἐπὶ μάρτυροι ἔστων.
μνηστήρας μὲν ἐπὶ σφέτερα σκίδνασθαι ἄνωχθι,
275μητέρα δ', εἰ οἱ θυμὸς ἐφορμᾶται γαμέεσθαι,
ἄψ ἴτω ἐς μέγαρον πατρὸς μέγα δυναμένοιο:
οἱ δὲ γάμον τεύξουσι καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα
πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἔπεσθαι.
σοὶ δ' αὐτῷ πυκινῶς ὑποθήσομαι, αἶ κε πίθηαι:
280νῆ' ἄρσας ἐρέτησιν ἐείκοσιν, ἢ τις ἀρίστη,
ἔρχεο πευσόμενος πατρὸς δὴν οἰχομένοιο,
ἦν τίς τοι εἶπησι βροτῶν, ἢ ὅσσαν ἀκούσης

ἐκ Διός, ἢ τε μάλιστα φέρει κλέος ἀνθρώποισι.
πρῶτα μὲν ἐς Πύλον ἔλθε καὶ εἶρεο Νέστορα διον,
285κεῖθεν δὲ Σπάρτηνδε παρὰ Ξανθὸν Μενέλαον:
ὃς γὰρ δεύτατος ἦλθεν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
εἰ μὲν κεν πατρὸς βίοτον καὶ νόστον ἀκούσης,
ἦ τ' ἂν τρυχόμενός περ ἔτι τλαίης ἐνιαυτόν:
εἰ δέ κε τεθνηῶτος ἀκούσης μηδ' ἔτ' ἐόντος,
290νοστήσας δὴ ἔπειτα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
σῆμά τέ οἱ χεῦναι καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερεῖξαι
πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε, καὶ ἀνέρι μητέρα δοῦναι.
αὐτὰρ ἐπὴν δὴ ταῦτα τελευτήσης τε καὶ ἔρξης,
φράζεσθαι δὴ ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν
295ὅπως κε μνηστήρας ἐνὶ μεγάροισι τεοῖσι
κτείνης ἢ δόλω ἢ ἀμφαδόν: οὐδέ τί σε χρὴ
νηπιάας ὀχέειν, ἐπεὶ οὐκέτι τηλίκος ἐσσι.
ἦ οὐκ αἰεὶς οἶον κλέος ἔλλαβε δῖος Ὀρέστης
πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἔκτανε πατροφονῆα,
300Αἴγισθον δολόμητιν, ὃ οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα;
καὶ σύ, φίλος, μάλα γάρ σ' ὀρώω καλόν τε μέγαν τε,
ἄλκιμος ἔσσο', ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὐ εἴπη.
αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆα θοὴν κατελεύσομαι ἤδη
ἠδ' ἐτάρους, οἳ πού με μάλ' ἀσχαλώωσι μένοντες:
305σοὶ δ' αὐτῶ μελέτω, καὶ ἐμῶν ἐμπάζεο μύθων.

τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΰδα:
'Ξεῖν', ἦ τοι μὲν ταῦτα φίλα φρονέων ἀγορεύεις,
ὥς τε πατὴρ ᾧ παιδί, καὶ οὐ ποτε λήσομαι αὐτῶν.
ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον, ἐπειγόμενός περ ὁδοῖο,
310ὄφρα λοεσσάμενός τε τεταρπόμενός τε φίλον κῆρ,
δῶρον ἔχων ἐπὶ νῆα κίης, χαίρων ἐνὶ θυμῶ,
τιμῆεν, μάλα καλόν, ὃ τοι κειμήλιον ἔσται
ἐξ ἐμεῦ, οἷα φίλοι ξεῖνοι ξεῖνοισι διδοῦσι.

τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη:
'315μή μ' ἔτι νῦν κατέρυκε, λιλαιόμενόν περ ὁδοῖο.
δῶρον δ' ὅττι κέ μοι δοῦναι φίλον ἦτορ ἀνώγη,
αὐτὶς ἀνερχομένῳ δόμεναι οἰκόνδε φέρεσθαι,
καὶ μάλα καλόν ἐλών: σοὶ δ' ἄξιον ἔσται ἀμοιβῆς.

ἦ μὲν ἄρ' ὥς εἰποῦσ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
320ὄρνις δ' ὥς ἀνόπαια διέπτατο: τῷ δ' ἐνὶ θυμῶ
θῆκε μένος καὶ θάρσος, ὑπέμνησέν τέ εἰ πατρὸς
μᾶλλον ἔτ' ἢ τὸ πάροιθεν. ὁ δὲ φρεσὶν ἦσι νοήσας
θάμβησεν κατὰ θυμόν: οἷσατο γὰρ θεὸν εἶναι.
αὐτίκα δὲ μνηστήρας ἐπώχετο ἰσόθεος φῶς.
325

τοῖσι δ' αἰδοῦς ἄειδε περικλυτός, οἳ δὲ σιωπῇ
ἦγαν ἀκούοντες: ὁ δ' Ἀχαιῶν νόστον ἄειδε

λυγρόν, ὄν ἐκ Τροίης ἐπετείλατο Παλλὰς Ἀθήνη.
τοῦ δ' ὑπερωϊόθεν φρεσὶ σύνθετο θέσπιν ἀοιδὴν
κούρη Ἰκαρίοιο, περιφρῶν Πηνελόπεια:
330 κλίμακα δ' ὑψηλὴν κατεβήσετο οἶο δόμοιο,
οὐκ οἴη, ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι δὺ' ἔποντο.
ἢ δ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο διὰ γυναικῶν,
στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο,
ἄντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα:
335 ἀμφίπολος δ' ἄρα οἱ κεδνὴ ἐκάτερθε παρέστη.
δακρῦσασα δ' ἔπειτα προσηύδα θεῖον ἀοιδόν:

Φήμιε, πολλὰ γὰρ ἄλλα βροτῶν θελκτῆρια οἶδας,
ἔργ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε, τὰ τε κλείουσιν ἀοιδοί:
τῶν ἓν γέ σφιν ἄειδε παρήμενος, οἱ δὲ σιωπῇ
340 οἶνον πινόντων: ταύτης δ' ἀποπαύε' ἀοιδῆς
λυγρῆς, ἢ τέ μοι αἰεὶ ἐνὶ στήθεσσι φίλον κῆρ
τείρει, ἐπεὶ με μάλιστα καθίκετο πένθος ἄλαστον.
τοίην γὰρ κεφαλὴν ποθέω μεμνημένη αἰεὶ,
ἀνδρός, τοῦ κλέος εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.
'345

τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἦυδα:
'μήτερ ἐμή, τί τ' ἄρα φθονέεις ἐρίηρον ἀοιδὸν
τέρπειν ὄππῃ οἱ νόος ὄρνυται; οὐ νύ τ' ἀοιδοὶ
αἴτιοι, ἀλλὰ ποθὶ Ζεὺς αἴτιος, ὅς τε δίδωσιν
ἀνδράσιν ἀλφησστησιν, ὅπως ἐθέλησιν, ἐκάστω.
350 τούτῳ δ' οὐ νέμεσις Δαναῶν κακὸν οἶτον ἀείδειν:
τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἀνθρωποὶ,
ἢ τις ἀκούοντεςσι νεωτάτῃ ἀμφιπέληται.
σοὶ δ' ἐπιτολμάτῳ κραδίῃ καὶ θυμὸς ἀκούειν:
οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς οἶος ἀπώλεσε νόστιμον ἦμαρ
355 ἐν Τροίῃ, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι φῶτες ὄλοντο.
ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε,
ἰστόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
ἔργον ἐποίχεσθαι: μῦθος δ' ἀνδρεςσι μελήσει
πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί: τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ἐνὶ οἴκῳ.
'360

ἢ μὲν θαμβήσασα πάλιν οἰκόνδε βεβήκει:
παιδὸς γὰρ μῦθον πεπνυμένον ἔνθετο θυμῷ.
ἔς δ' ὑπερῷ' ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶ
κλαίεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα φίλον πόσιν, ὄφρα οἱ ὕπνον
ἠδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.
365

μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα σκιδόεντα,
πάντες δ' ἠρήσαντο παρὰ λεχέεσσι κλιθῆναι.
τοῖσι δὲ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἤρχετο μύθων:

μητρὸς ἐμῆς μνηστῆρες ὑπέρβιον ὕβριν ἔχοντες,
νῦν μὲν δαινύμενοι τερπόμεθα, μηδὲ βοητὺς
370 ἔστω, ἐπεὶ τόδε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν αἰδοῦ
τοιοῦδ' οἶος ὃδ' ἐστὶ, θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδὴν.
ἠῶθεν δ' ἀγορήνδε καθεζώμεσθα κίοντες
πάντες, ἴν' ὕμιν μῦθον ἀπηλεγέως ἀποεῖπω,
ἐξιέναι μεγάρων: ἄλλας δ' ἀλεγύνετε δαίτας,
375 ὑμὰ κτήματ' ἔδοντες, ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκου.
εἰ δ' ὕμιν δοκέει τόδε λωίτερον καὶ ἄμεινον
ἔμμεναι, ἀνδρὸς ἐνὸς βίοντα νήποιον ὀλέσθαι,
κείρετ': ἐγὼ δὲ θεοὺς ἐπιβώσομαι αἰὲν ἐόντας,
αἶ κέ ποθι Ζεὺς δῶσι παλίντιτα ἔργα γενέσθαι:
380 νήποιοί κεν ἔπειτα δόμων ἔντοσθεν ὀλοισθε.

ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ὁδὰξ ἐν χεῖλεσι φύντες
Τηλέμαχον θαύμαζον, ὃ θαρσαλέως ἀγόρευεν.

τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος προσέφη, Εὐπείθεος υἱός:
'Τηλέμαχ', ἡ μάλα δὴ σε διδάσκουσιν θεοὶ αὐτοὶ
385 ὑψαγόρην τ' ἔμμεναι καὶ θαρσαλέως ἀγορεύειν:
μὴ σέ γ' ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ βασιλῆα Κρονίων
ποιήσειεν, ὃ τοι γενεῇ πατρῴϊόν ἐστιν.

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΰδα:
'Ἀντίνο', ἡ καὶ μοι νεμεσήσεται ὅττι κεν εἶπω;
390 καὶ κεν τοῦτ' ἐθέλοιμι Διὸς γε διδόντος ἀρέσθαι.
ἡ φῆς τοῦτο κάκιστον ἐν ἀνθρώποισι τετύχθαι;
οὐ μὲν γάρ τι κακὸν βασιλευμένον: αἰψά τέ οἱ δῶ
ἀφνειὸν πέλεται καὶ τιμηέστερος αὐτός.
ἀλλ' ἡ τοι βασιλῆες Ἀχαιῶν εἰσὶ καὶ ἄλλοι
395 πολλοὶ ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ, νέοι ἠδὲ παλαιοί,
τῶν κέν τις τόδ' ἔχῃσιν, ἐπεὶ θάνε διὸς Ὀδυσσεύς:
αὐτὰρ ἐγὼν οἴκοιο ἀναξ ἔσομ' ἡμετέροιο
καὶ δμῶων, οὓς μοι λήισσατο διὸς Ὀδυσσεύς.

τὸν δ' αὖτ' Εὐρύμαχος Πολύβου πάϊς ἀντίον ἠΰδα:
'400 Τηλέμαχ', ἡ τοι ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κείται,
ὅς τις ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ βασιλεύσει Ἀχαιῶν:
κτήματα δ' αὐτὸς ἔχοις καὶ δώμασιν οἴσιν ἀνάσσοις.
μὴ γὰρ ὃ γ' ἔλθοι ἀνήρ ὅς τις σ' ἀέκοντα βίηφιν
κτήματ' ἀπορραΐσει, Ἰθάκης ἔτι ναιετοώσης.
405 ἀλλ' ἐθέλω σε, φέριστε, περὶ ξείνοιο ἐρέσθαι,
ὀππόθεν οὗτος ἀνήρ, ποιῆς δ' ἐξ εὐχεται εἶναι
γαίης, ποῦ δέ νύ οἱ γενεῇ καὶ πατρὶς ἄρουρα.
ἡέ τιν' ἀγγελίην πατρὸς φέρει ἐρχομένοιο,
ἡ ἐὼν αὐτοῦ χρεῖος ἐελδόμενος τόδ' ἰκάνει;
410 οἶον ἀναΐξας ἄφαρ οἴχεται, οὐδ' ὑπέμεινε
γνώμεναι: οὐ μὲν γάρ τι κακῶ εἰς ὧπα ἐώκει.

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΰδα:
Ἐϋρύμαχ', ἦ τοι νόστος ἀπώλετο πατρός ἐμοῖο:
οὐτ' οὖν ἀγγελίῃ ἔτι πείθομαι, εἴ ποθεν ἔλθοι,
415 οὔτε θεοπροπίης ἐμπάζομαι, ἦν τινα μήτηρ
ἔς μέγαρον καλέσασα θεοπρόπον ἐξερέηται.
Ξείνος δ' οὔτος ἐμὸς πατρώιος ἐκ Τάφου ἐστίν,
Μέντης δ' Ἀγχιάλιο δαΐφρονος εὐχεται εἶναι
υἱός, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσει.
'420

ὣς φάτο Τηλέμαχος, φρεσὶ δ' ἀθανάτην θεὸν ἔγνω.
οἱ δ' εἰς ὄρχηστὺν τε καὶ ἱμερόεσσαν ἀοιδὴν
τρεψάμενοι τέρποντο, μένον δ' ἐπὶ ἔσπερον ἐλθεῖν.
τοῖσι δὲ τερπομένοισι μέλας ἐπὶ ἔσπερος ἦλθε:
δὴ τότε κακκείοντες ἔβαν οἰκόνδε ἕκαστος.
425 Τηλέμαχος δ', ὅθι οἱ θάλαμος περικαλλέος αὐλῆς
ύψηλός δέδμητο περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ,
ἔνθ' ἔβη εἰς εὐνὴν πολλὰ φρεσὶ μερμηρίζων.
τῷ δ' ἄρ' ἄμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε κεδνὰ ἰδυῖα
Εὐρύκλει', ὦπος θυγάτηρ Πεισηνορίδαο,
430 τὴν ποτε Λαέρτης πρίατο κτεάτεσσιν εἰοῖσιν
πρωθήβην ἔτ' εἰσοῦσαν, εἰκοσάβοια δ' ἔδωκεν,
ἴσα δὲ μιν κεδνὴ ἀλόχῳ τίεν ἐν μεγάροισιν,
εὐνῇ δ' οὐ ποτ' ἔμικτο, χόλον δ' ἀλέεινε γυναικός:
ἦ οἱ ἄμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε, καὶ ἐ μάλιστα
435 δμῶων φιλέεσκε, καὶ ἔτρεφε τυτθὸν ἔοντα.
ᾧξεν δὲ θύρας θαλάμου πύκα ποιητοῖο,
ἔζετο δ' ἐν λέκτρῳ, μαλακὸν δ' ἔκδυε χιτῶνα:
καὶ τὸν μὲν γραίης πυκιμηδέος ἔμβαλε χερσίν.
ἦ μὲν τὸν πτύξασα καὶ ἀσκήσασα χιτῶνα,
440 πασσάλῳ ἀγκρεμάσασα παρὰ τρητοῖσι λέχεσσι
βῆ ῥ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο, θύρην δ' ἐπέρυσσε κορώνη
ἀργυρέη, ἐπὶ δὲ κληῖδ' ἐτάνυσσεν ἱμάντι.
ἔνθ' ὅ γε παννύχιος, κεκαλυμμένος οἶδς ἄώτῳ,
βούλευε φρεσὶν ἦσιν ὁδὸν τὴν πέφραδ' Ἀθήνη.